

17 באפריל 2018

לקוחות יקרים

שלום רב,

הנדון: פרסום החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח - 2018

ברצוננו להפנות את תשומת ליבכם לחוק צמצום השימוש במזומן, התשע"ח 2018 (להלן: "החוק") שפורסם ברשומות ב-18 למרץ 2018 ויכנס לתוקפו ב-1 לינואר 2019 על מנת שתוכלו להיערך נכונה להתנהל בהתאם לשינויים ודרישות החוק החדשות.

תכלית החוק הינה לקבוע הגבלות על השימוש במזומן ובשיקים סחירים, במטרה לצמצם את ההון השחור ולסייע במאבק בפעילות פלילית לרבות פשיעה חמורה, העלמות מס, הלבנת הון ומימון טרור ולאפשר שימוש באמצעי תשלום מתקדמים ויעילים.

החוק קובע מספר איסורים ומגבלות על שימוש במזומן ובשיקים, תוך הבחנה בין עסקאות אשר עוסק צד להן (כל מי שמוכר נכס או נותן שירות במהלך עסקיו) לבין עסקאות בין אנשים פרטיים, בהתאם לסכום העסקה.

להלן עיקרי החוק:

א. הגבלות על עסקאות שלגביהן אסור להעביר או לקבל תשלום במזומן:

1. מחיר העסקה עולה על 11,000 ש"ח כאשר נותן או מקבל התשלום הינו עוסק;
2. מחיר העסקה עולה על 50,000 ש"ח, כאשר שני הצדדים לעסקה אינם עוסקים;
3. מחיר העסקה עולה על 55,000 ש"ח כאשר אחד הצדדים לעסקה הוא תייר;
4. סכום העולה על 11,000 ש"ח לגבי קבלה או תשלום במזומן של שכר עבודה, תרומה, או הלוואה (למעט הלוואה שנותן גוף פיננסי מפורק);
5. סכום העולה על 50,000 ₪ לגבי קבלה או תשלום במזומן של מתנה.
6. עורכי דין ורואי חשבון לא יקבלו סכום במזומן, מעבר לסכומים הנקובים לעיל, כאשר הם נותנים שירות עסקי ללקוח, כהגדרתו בסעיף 8 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

יש לציין כי ההגבלות דלעיל אינן חלות על תשלום במזומן בין קרובי משפחה, למעט בעניין שכר עבודה, וכן על רשויות המדינה שתיקבענה בצו.

בנוסף, כחוראת שעה לתקופה של שנתיים מיום פרסום החוק ברשומות, נקבע כי גם גמ"חים יהיו רשאים לתת הלוואות במזומן, בדומה לגופים פיננסיים מפורקים.

ב. הגבלות על השימוש בשיקים והיסבם, הכוללות בין היתר:

1. איסור על הסבת שיק או על קבלת שיק מוסב בלי שפרטי המסב נקובים על השיק ("שיק פתוח" או שיק "מוסב על חלק") כאשר מוסר השיק או מקבל השיק הוא עוסק;
2. איסור כאמור בשיק העולה על 5,000 ש"ח כאשר מוסר ומקבל השיק אינם עוסקים;

3. לבנק יהיה אסור לפרוע שיק ללא ששם הנפרע נקוב בו, או שיק מוסב שעולה על 10,000 ש"ח אם הוא הוסב יותר מפעם אחת (או פעמיים אם ההיסב השני הוא לגוף פיננסי מפוקח), או אם לא נקובים בו שמות המסב והנסב ומספר הזהות של המסב.

ג. אכיפת החוק וסנקציות:

החוק מעניק לרשות המיסים סמכויות פיקוח ואכיפה וכן קובע הוראות שונות שנועדו לאפשר את אכיפת החובות הקבועות בו ושיעור העיצומים הכספיים שיוטלו על מפר החוק כדלקמן:

1. אם התשלום במזומן או השיק או השיק המוסב הוא עד 25,000 ש"ח – עיצום כספי בשיעור של 15% מהסכום;
2. אם התשלום במזומן או השיק או השיק המוסב הוא מעל 25,000 ש"ח ועד 50,000 ₪ - עיצום בשיעור של 20% מהסכום.
3. אם התשלום במזומן או השיק או השיק המוסב הוא מעל 50,000 שקלים חדשים - שיעור של 30% מהסכום.

בנוסף, החוק קובע חובה על עוסקים לתעד את אמצעי התשלום שבאמצעותו שילם תשלום או קיבל תקבול וכן מטיל חובה על כל מי שרוכש זכויות במקרקעין לכלול בהצהרה המוגשת לפי סעיף 73 לחוק מיסוי מקרקעין פרטים לעניין אמצעי התשלום שבו ניתנה התמורה.

בנוסף על כך, החוק קובע שיעורים על עיצומים כספיים שיוטלו על עוסקים וקנסות שיוטלו על מי שאינו עוסק במקרים שבהם הפרו את הוראות החוק. כמו כן, החוק קובע עבירה פלילית של מעשה מרמה שבוצע בניסיון להתחמק מהאיסורים הקבועים בחוק, שבצידה שלוש שנות מאסר.

ד. תחולת החוק והוראות נוספות:

החוק ייכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2019.

הוראות החוק בקשר עם שימוש בשיק שהופרו לגביו המגבלות בחוק תיכנסנה לתוקף ביום 1 ביולי, 2019.

החוק מחריג, לתקופה של שלוש שנים, מתחולת החוק עסקאות שבוצעו במזומן עם תושבי האזור או תושבי המועצה הפלסטינית. במקביל, קובע החוק מנגנון של דיווח על עסקאות אלו לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור בסף של מעל 50,000 ש"ח.

החוק קובע כי לאחר שנה מיום כניסתו לתוקף (1.1.2020), שר האוצר יבחן את שינוי הסכומים הקבועים בתוספת הראשונה, ויהיה רשאי בהסכמת שר המשפטים ונגיד בנק ישראל ובאישור ועדת חוקה, להפחית את הסכומים כך שבמקום 11,000 ש"ח, הסכום יופחת ל-6,000 ש"ח, ובמקום 50,000 ש"ח הסכום יופחת ל-15,000 ש"ח (למעט לעניין קניית כלי רכב).

עוד קובע החוק כי שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים, לקבוע כללים לחיוב עוסקים בהחזקת אמצעי ייעודי המשמש לקריאת כרטיסי חיוב או סליקת אמצעי תשלום אלקטרוני אחר למעט עוסק פטור, ובלבד שלא יחויבו להחזיק יותר מאמצעי ייעודי אחד.

הרינו לרשותכם לכל שאלה והבהרה נוספת.

בכבוד רב,

בן דוד שלוי קופ ושות'
רואי חשבון